

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 1. Utbildningsvetenskaplig kärna

Lärosäte: Lunds universitet

Yrksexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet **svenska**.

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena: **matematik, svenska**.

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Självvärderingen består av en del 1 som är gemensam för lärosätets ämneslärarutbildningar och den delen ska inledas med en beskrivning av hur ämneslärarutbildningarna organiseras på en övergripande nivå, se nedan. Redogör därefter för ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna (UVK) utifrån bedömningsområdena.

Självvärderingen har även en eller flera del 2. Redogör i del 2 för utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier utifrån bedömningsområdena. Lärosätet ska inkomma med en del 2 för varje undervisningsämne¹ som omfattas av utvärderingen vid det aktuella lärosätet.

Både i självvärderingens del 1 och 2 ska det framgå vad som är gemensamt för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete i gymnasieskolan samt vilka skillnader som finns. Observera att det i UKÄ:s beslut om urvalet av examensmål finns rekommendationer avseende i vilken del

¹ Matematik, svenska, samhällskunskap, idrott och hälsa, bild, dans och musik.

målen bör beskrivas. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) kan beskrivas både i del 1 och del 2. Redogör för VFU där det är relevant för lärosätets ämneslärarutbildning.

Självvärderingens olika delar ska tillsammans ge bedömargruppen en helhetsbild av ämneslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Som bilaga till självvärderingens delar ifylls även en lärartabell. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallarna får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallarnas utformning såsom marginaler.
- Del 1 ska inte överstiga 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Del 2 ska inte överstiga 15 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om en inriktning (årskurs 7-9 eller gymnasieskola) omfattas, eller 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om två inriktningar omfattas (årskurs 7-9 och gymnasieskola). Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Observera att självvärderingen INTE gäller kompletterande pedagogisk utbildning, KPU.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation och upplägg på en övergripande nivå och motivera i relation till examensordningen. Beskriv relationen mellan den utbildningsvetenskapliga kärnan, den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Ange när lärosätet erhöll examenstillstånd för respektive undervisningsämne och inriktning.

Ämneslärarutbildningen vid Lunds universitet är inordnad i ordinarie organisationsstruktur på Humanistiska och teologiska fakulteterna och Institutionen för utbildningsvetenskap. Vid Institutionen för utbildningsvetenskap finns ett ämneslärarkansli med samordningsansvar. Institutionsstyrelsen har ett övergripande ansvar för de delar av ämneslärarutbildningen som rör personal och verksamhet knutet till Institutionen för utbildningsvetenskap. Institutionen erbjuder också de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna (UVK) och hanterar den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) för att säkra professionsutvecklingen i ämneslärarutbildningen. Utbildningen har samtidigt en fakultetsövergripande karaktär genom att ämnesstudier bedrivs på berörda fakulteter. Dessa är i huvudsak de humanistiska och teologiska fakulteterna samt naturvetenskapliga fakulteten. Tidigare har studenter antagits till såväl inriktningen mot gymnasieskola som mot årskurserna 7-9. Numera antas endast studenter med gymnasieinriktning.²

Lunds universitet erhöll examenstillstånd för respektive undervisningsämne och inriktning enligt tabell 1 nedan.

Tabell 1: Tidpunkt för Lunds universitets erhållande av examenstillstånd för respektive undervisningsämne och inriktning

Ämne	7-9	Gy	Erhölls
Matematik		x	2014
Fysik	x	x	2011
Svenska	x	x	2011
SvA	x	x	2011
Engelska	x	x	2011
Tyska	x	x	2011
Spanska	x	x	2011
Franska	x	x	2011
Italienska		x	2011
Kinesiska	x	x	2014
Latin		x	2014
Samhällskunskap	x	x	2011
Historia	x	x	2011
Religionskunskap	x	x	2017
Musik	x	x	2011

---

² Utöver de långa programmen ger universitetet också kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) (moderna språk, engelska, svenska samt STEM – biologi, kemi, fysik, matematik och teknik). Denna ingår dock inte som en del i självvärderingsarbetet.

På en övergripande och strategisk nivå samordnas Lunds universitets ämneslärarutbildning av ett programråd som har som ambition att vara verksamhetsnära och vars uppdrag är att ansvara för uppföljning och utveckling samt kvalitetssäkring inom programmet. Programrådet tar även fram gemensamma regler och riktlinjer för den verksamhetsförlagda utbildningen och examensarbeten och granskar kursplaner. Programrådet består av representanter från ämneslärarutbildningens ämnen utsedda av respektive deltagande fakultet, UVK-representant, VFU-representant, studeranderepresentanter samt extern representant från skolverksamhet. Utbildningschefen från Institutionen för utbildningsvetenskap fungerar som ordförande och är föredragande. Programrådet fastställs av dekan på HT efter hörande med övriga deltagande fakulteter.

Lunds universitet samarbetade med Högskolan Kristianstad kring en gemensam ämneslärarutbildning mellan åren 2011-2016. Därefter arrangerar Lunds universitet en ämneslärarutbildning i egen regi. Denna startade med antagning av de första lärarstudenterna höstterminen 2016. Den utbildning som är föremål för föreliggande självvärdering är således etablerad sedan två år tillbaka i tiden och inga studenter har ännu genomgått hela utbildningen. Totalt sett studerar omkring 210 studenter på utbildningen och dessa befinner sig på programmets första, tredje, respektive femte termin. Studenterna har svenska, engelska, matematik, svenska som andraspråk eller fysik som ingångsämne. Dessa ämnen kan också läsas som andraämne. Övriga andra ämnen är moderna språk (franska, italienska, kinesiska, spanska, tyska), historia och religionskunskap. Samarbeten inom Lärosäten Syd innebär att LU tillsammans med andra lärarutbildningar i regionen erbjuder ytterligare andra ämnen vilket utökar studenternas valmöjligheter och kombinationer. Detta gäller företrädesvis små ämnen där man tar emot eller skickar studenter mellan lärosätena (främst moderna språk, fysik och idrott och hälsa).

Samtidigt som en delvis ny utbildning och organisation håller på att ta form har ännu inte alla studenter som antogs till den gemensamma lärarutbildningen med högskolan Kristianstad utexaminerats. Utfasningen pågår från och med höstterminen 2016, då lärosätena upphörde att anta studenter till den gemensamma ämneslärarutbildningen, fram till dess att alla studenter som är antagna till denna utbildning har tagit ut examen eller på annat vis avslutat sin utbildning. Totalt sett läser 110 studenter på den gemensamma lärarutbildningen och den sista kullen är färdiga med sina programstudier vårterminen 2020 (förutom ett fåtal med ämneskombinationen svenska-samhällskunskap som beräknas avsluta sina studier ht 2020).

Mot denna bakgrund pågår ett intensivt förändrings- och utvecklingsarbete vid Lunds universitets ämneslärarutbildning. Flera olika satsningar och utvecklingsprojekt kan nämnas. På initiativ av ämneslärarutbildningens utbildningschef och prefekten för institutionen för Utbildningsvetenskap genomfördes en översyn av de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna under våren 2017. Översynen genomfördes med stöd av avdelningen Kvalitet och utvärderingen vid Lunds universitet och den gjordes som en del av arbetet med övergången från en samorganiserad lärarutbildning med Högskolan Kristianstad till att Lunds universitet organiserar och genomför en ämneslärarutbildning i egen regi. Syftet med studien var framförallt att ge en samlad bild av lärarnas erfarenheter, engagemang och syn på utvecklingsbehov gällande de utbildningsvetenskapliga kurserna. Samtliga lärare vid Lunds universitet som undervisat på de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna under de senaste åren intervjuades och resultaten redovisade för all berörd personal under hösten 2017.

Slutsatserna i översynen formulerades med utgångspunkt i tre olika perspektiv på de utbildningsvetenskapliga kurserna: ett kursperspektiv, ett ämnesperspektiv (i betydelsen de 8 delkurserna som en helhet) samt ett programperspektiv. I ett kursperspektiv framhölls t ex ett starkt engagemang för

en kursplaneöversyn och en tydlig vilja att utveckla framförallt den första utbildningsvetenskapliga kärnkursen, UVK 1, som av olika skäl beskrevs som mindre lyckosam. Detta framgick både av intervjuer med lärare och av kursvärderingar. Att den första utbildningsvetenskapliga kursen inte hade fungerat på ett tillfredsställande sätt framhölls som särskilt olyckligt eftersom det innebar att en del studenter upplevde det första mötet med programmets utbildningsvetenskapliga innehåll som negativt och att några kunde ta med sig dessa erfarenheter in i de kommande kurserna. Utifrån ett ämnesperspektiv framhölls framförallt behovet av en förstärkt ämnessamordning rent organisatoriskt och lärarlagsmässigt samt att studenterna gavs en ännu tydligare introduktion till utbildningsvetenskap som kunskapsområde och till de utbildningsvetenskapliga kurserna som helhet. Utifrån programperspektivet diskuterades lärarnas syn på de utbildningsvetenskapliga kurserna i relation till ämnesstudier och VFU. Här synliggjordes en tydlig vilja att hitta vägar för att på ett ännu tydligare sätt koppla den utbildningsvetenskapliga kärnan till ämnena och den verksamhetsförlagda utbildningen. De lärarerfarenheter som kom till uttryck är starkt förankrade på både institutions- och programnivå och har fungerat som en startpunkt för flera olika utvecklingsprojekt. Dessa består framförallt i att tydliga förändringar har gjorts i den första utbildningsvetenskapliga kursen, en kursplanegrupp som arbetar med att utveckla kursplanerna inom UVK har tillsatts och en introduktionsvecka för nyantagna studenter har planerats och genomförts. Dessa och andra viktiga utvecklingsinitiativ preciseras närmare under relevanta delar av självvärderingstexten.

Att arbetet med att revidera och utveckla kursplanerna pågår innebär att utbildningen befinner sig i en övergångsperiod och att de kursplaner som de utbildningsvetenskapliga kurserna för närvarande bedrivs utifrån är desamma som de kursplaner som fastställdes inom ramen för den samorganiserade lärarutbildningen mellan Lunds universitet och högskolan Kristianstad. Kurserna är åtta till antalet och de är benämnda enligt nedan:

1. Samhällets förändring, skolsystemet och ämneslärarprofession. 7,5hp (UVK 1)
2. Kognition, språk, utveckling och lärande 7,5 hp (UVK 2)
3. Undervisningsämnen; mål, innehåll och arbetssätt, 7,5hp (UVK 3)
4. Mångfald, rättvisa och stöd till lärande 7,5 hp (UVK 4)
5. Bedömning av kunskaper och betygssättning 7,5hp (UVK 5)
6. Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp (UVK 6)
7. Utvärdering och utvecklingsarbete 7,5 hp (UVK 7)
8. Utbildningsvetenskapliga perspektiv och forskningsansatser 7,5 hp (UVK 8)

Som framgår ovan har kursernas titlar en stark koppling till det förväntade innehåll som anges för de utbildningsvetenskapliga kurserna i examensordningen. Generellt sett ingår också många av de examensmål som anges för ämneslärarexamen som lärandemål i de olika utbildningsvetenskapliga kurserna. Flera av examensmålen uppnås utifrån en kombination av studier i utbildningsvetenskap, ämne och VFU. Detta kan sägas vara aktuellt för UVK 3. De examensmål som inte uppnås genom de utbildningsvetenskapliga kurserna förväntas bli uppnådda genom ämnesstudier och praktikperioder. Detta gäller framförallt för det examensmål som handlar om att "visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område".

Ämneslärarprogrammet vid Lunds universitet inleds med 1,5 termins ämnesstudier vilket lägger en grund för studenternas lärande mot en bred och fördjupad ämneskompetens. Från termin 2 och framåt varvas utbildningsvetenskapliga kurser med ämnesstudier och VFU. De båda utbildningsvetenskapliga kärnkurserna 1 och 2 bedrivs utifrån tanken om att grunden först läggs i en specifik ämnesläraridentitet för att följas upp av områden med anknytning till yrkesutövningen i allmänhet och som handlar om kunskap om skolväsendets historia och organisation, relevanta styrdokument samt olika pedagogisk-didaktiska perspektiv.

Hur de utbildningsvetenskapliga kurserna, ämnesstudierna och den verksamhetsförlagda utbildningen är inplacerade i programstrukturen sammanfattas enligt tabellen nedan:

Tabell 2: Övergripande programstruktur för Ämneslärarutbildningen vid Lunds universitet

Termin	Terminsinnehåll
1	Ämnesstudier (1): 30 hp.
2	Ämnesstudier (1): 15 hp. UVK 1: 7, 5 hp. UVK 2: 7,5 hp.
3	Ämnesstudier (2): 30 hp.
4	Ämnesstudier (2): 30 hp.
5	Ämnesstudier (2): 30 hp.
6	UVK 3: 7,5 hp. VFU 1: 7,5 hp. Ämnesstudier (1) 15 hp
7	Ämnesstudier (1): 30 hp.
8	UVK 4: 7,5 hp. UVK 7: 7,5 hp. UVK 5: 7,5 hp. VFU 2: 7,5 hp.
9	UVK 6: 7,5 hp. VFU 3: 7,5 hp. VFU 4: 7,5 hp. UVK 8: 7,5 hp.
10	Examensuppsats (ämne 1 alt ämne 2) 30 hp.

(1) Ingångsämne
(2) Andraämne

I den tidigare gemensamma ämneslärarutbildningen antogs studenter både med inriktning mot grundskolans 7-9 och till gymnasieskolan. Hösten 2016 antogs 5 ämneslärarstudenter med inriktningen 7-9 till Lunds universitets ämneslärarutbildning. Därefter upphörde intag för inriktningen. Dessa fem studenter har hittills samläst med studenterna som antagits till gymnasieinriktningen fram till och med termin 5 (vt 18), då andra ämnet för inriktningen 7-9 omfattar 60 hp ämnesstudier. Från och med ht 18 läser de enligt utbildningsstruktur för 7-9 inriktningen. Detta innebär att de termin 5 läser UVK 3 och UVK 5, samt VFU 1 och VFU 2. Termin 6 tar de del av UVK 4 och UVK 7, VFU 3 och de studerar 7,5 hp i sitt ingångsämne. Termin 7 läser de sitt tredje ämne. Termin 8 fortsätter de med studier i sitt tredje ämne, samt VFU i detta ämne och de tar del av UVK 6 och UVK 8. Termin 9 skriver de sitt examensarbete 30 hp.

I det följande redogör vi för de utbildningsvetenskapliga kurserna inom Lunds universitets ämneslärarutbildning med utgångspunkt i de bedömningsgrunder som anges av Universitetskanslersämbetet. Framställningen har gjorts utifrån några viktiga perspektiv och avgränsningar. För det första har Lunds universitet bedrivit ämneslärarutbildningen i egen regi sedan hösten 2016 och således har inga studenter ännu fullföljt hela utbildningen. Givet programstrukturen har de studenter som hittills antagits till utbildningen tagit del av den första och den andra utbildningsvetenskapliga kärnkursen. Detta gäller både för den studentgrupp som antogs höstterminen 2016 och höstterminen 2017. Studentgrupperna har däremot inte tagit del av någon av de övriga sex utbildningsvetenskapliga kärnkurserna (UVK 3- UVK 8). Diskussionen kring såväl genomförande som resultat i förhållande till Lunds universitets ämneslärarutbildning och arbetet med de utbildningsvetenskapliga kurserna blir således begränsad och till största del präglad av våra tidigare erfarenheter och hur vi avser att bygga vidare på dessa inom ramen för exempelvis det pågående kursplanerevideringsarbetet.

Från och med hösten 2017 har bara studenter som studerar med inriktning mot gymnasieskolan antagits och bortsett från tidigare klargöranden är det således denna inriktning som självvärderingen avser.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Specifikt för gymnasieskolan

De utbildningsvetenskapliga kärnkurserna inom ämneslärarutbildningen omfattar varierande områden vilket ställer särskilda krav på lärarkompetensen kopplade till de enskilda kurserna. De åtta utbildningsvetenskapliga kärnkursernas totala omfattning av 60 hp kräver specialkompetens hämtad från flera olika håll. De lärare som är involverade i kurserna besitter generellt sett hög kompetens både vad gäller vetenskaplighet och professionserfarenhet. Undervisande personal inom utbildningen utgörs av tillsvidare anställda universitetslärare doktorander och lärare/rektorer verksamma i skolan. Kontinuiteten vad gäller lärarresurser kopplade till de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna utgörs av två professorer i utbildningsvetenskap, en 50% lektor och en 50% adjunkt. Dessutom är en lektor konterad på Institutionen för utbildningsvetenskap för att undervisa i de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna i en omfattning av 50% och ytterligare två lektorer är visstidsanställda för att undervisa. Av institutionens doktorander är 10 involverade, har varit involverade eller planeras vara involverade i de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Några av doktoranderna är även involverade i ämneskurserna, huvudsakligen vad gäller de ämnesdidaktiska delarna. Samtliga doktorander är utbildade lärare och innehar för närvarande en doktorandtjänst i utbildningsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning. De doktorander som undervisar på de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna gör detta i de kurser som har direkt koppling eller klara beröringspunkter med doktorandernas eget forskningsområde. Så har exempelvis den doktorand som forskar kring betyg och bedömning undervisat på UVK 5 (betyg och bedömning).

På varje utbildningsvetenskaplig kärnkurs undervisar 2-3 lärare. Kompetensen bland de undervisande lärarna spänner över flera områden så som utbildningssociologi, skolkultur, skolhistoria, inklusion, nyanländas lärande, flerspråkighet, dyskalkyli och utbildningsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning.

De båda professorerna i utbildningsvetenskap har främst varit knutna till examensarbetskurserna inom den kompletterande pedagogiska utbildningen. En av professorerna är dock en återkommande föreläsare inom UVK 1 utifrån sin inriktning mot utbildningssociologi och skolkultur. Samtlig personal som återkommande bemannar UVK-kurserna är forskande personal, från 10% för lektor på 50% till 40% för professorer. För samtliga lärare i de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna ingår även utrymme för kompetensutveckling som avser utvecklingsinsatser inom ramen för anställningen. Majoriteten av lärarna har genomgått högskolepedagogisk utbildning om minst fem veckor.

Till detta kan tilläggas att skolverksamhetens perspektiv tillvaratas genom olika samarbetsformer med skolor och lärare/rektorer där lärare/rektorer kommer in i utbildningen alternativt att studentgrupper besöker och följer verksamhetens arbete.

De styrkor som kan identifieras är den ämnesmässiga kompetensen och variationen bland de lärare som bemannar de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Två professorer, lektorerna och forskarskolornas doktorander ger en god vetenskaplig grund. Forskarutbildade lärare med egen erfarenhet av skola för med sig ett skolperspektiv och beprövad erfarenhet kan tillföras kurserna. Ytterligare en styrka som möjligen är mer diffus men av stor betydelse är det engagemang lärarutbildarna har i utbildningen. Sommaren 2018 utgavs antologin *Blivande lärare och deras lärare – introduktion till lärarutbildningen* av merparten av de lärare som undervisat på de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Antologin speglar både engagemang men kan också ses som ett led i kompetensutveckling.

Inom utbildningen har ett syfte varit att få in egenupplevd skolerfarenhet genom att bemanna med doktorander som varit verksamma lärare. Samtidigt är det av stor betydelse att kontinuitet, långsiktighet och stabilitet präglar utbildningen och det är dessa perspektiv som utgör det tydligaste utvecklingsområdet. Just nu pågår en tillsättning av en 50% adjunktur i utbildningsvetenskap samt 100% lektorat i utbildningsvetenskap. Denne lektor planeras få ett övergripande ansvar för de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Tillsättningen planeras vara klar vårterminen 2019. Ett annat utvecklingsområde utgörs av kompetensutveckling avseende praktknära forskning där frågan blir hur utbildningen ska sammanlänka universitetslärare, studenter och skolverksamhetens frågor så att verksamhet och utbildning utvidgar sitt kompetensområde och fördjupar sina kunskaper om det som har relevans både inom utbildningen och för professionen. Institutionen för utbildningsvetenskap anställer för närvarande en tvåårig postdoktor i utbildningsvetenskap med inriktning mot praktknära skolforskning.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Specifikt för gymnasieskolan

Utbildningsvetenskaplig forskning kan definieras som: "forskning om lärande, undervisning, utbildning, fostran och bildning" (Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommitté) och som: forskning inom "de områden som är centrala i yrkesutbildningen till lärare" (Askling). Den förstnämnda och bredare definitionen försöker innesluta all forskning som har något slags koppling till utbildning och liknande. Den andra och snävare definitionen fokuserar på lärarutbildningen och dess vetenskapliga bas. Båda definitionerna överensstämmer väl med de uppdrag som Institutionen för utbildningsvetenskap har: å ena sidan samordna utbildningsvetenskaplig forskning i bred mening vid Lunds universitet; å andra sidan ge bidrag till utvecklingen av ämnes- och allmäntdidaktisk forskning av relevans för ämneslärarutbildningen.

När det gäller de innehållsliga aspekterna av utbildningsvetenskaplig forskning är det också viktigt att betona de globala, samhällsliga, institutionella, sociala, historiska och diskursiva förhållanden inom vilka bildning, utbildning, undervisning, lärande och yrkesutbildningen av lärare blir till. Det finns exempelvis likheter och skillnader mellan det lärande som kommer till under obligatoriska respektive frivilliga former. Det är också viktigt att vara uppmärksam på att internationella trender ibland har stark inverkan på nationella och lokala förhållanden mer eller mindre oberoende av dessa förhållanden. Det finns också historiska skillnader och likheter mellan dagens och tidigare lärarprofession och yrkesutbildning, skillnader och likheter som bland annat sammanhänger med globala och samhällsliga villkor.

Det finns vidare sociala skillnader med avseende på social klass, genus, etnicitet och ålder, var för sig eller i kombination, som måste uppmärksammas vid studier av utbildning. Den diskurs eller samtalsordning som reglerar talet om utbildningsvetenskap och lärarutbildning är också en viktig faktor.

Samtalsordningen ramar inte endast in debatten om utbildning och skola, utan formar också den politiska opinionen och i hög grad vad forskningsfinansierare anser vara väsentligt att bedriva forskning om på utbildningsområdet.

Den utbildningsvetenskapliga forskningen vid Institutionen för utbildningsvetenskap utvecklas inom ovanstående ramar. Forskningen är disciplinärt bred (fler- och tvärvetenskaplig) och eftersträvar vetenskapligt djup. Kopplingen till lärarutbildningen genom att forskarna är verksamma inom utbildningen innebär att den utbildningsvetenskapliga forskningen också bidrar till lärarutbildningens vetenskapliga utveckling och lärarprofessionens kunskapsutveckling.

Forskningen skall vidare i möjligaste mån vara relevant för alla de aktörer som vardagligen finns i verksamheten i alla tänkbara utbildningssammanhang, såsom elever, föräldrar, studenter, personer i kompetensutveckling, lärare, rektorer, skolhuvudmän, utbildningsanordnare och politiska beslutsfattare för att bara nämna de mest uppenbara. Med det sagt skall slutligen den utbildningsvetenskapliga forskning som utvecklas starkt betona den vetenskapliga forskningens kritiska karaktär.

Sedan starten 2011 har Institutionen för utbildningsvetenskap byggt en forskningsmiljö som bl.a. genererar lärarutbildningsrelevant forskning. Två professorer med 40 % forskningstid vardera rekryterades 2011 och 2012-13 anställdes tio doktorander inom områdena ämnesdidaktik, allmändidaktik, utbildningshistoria och utbildningssociologi. Ytterligare sju doktorander anställdes 2017, av vilka fem har ämnesdidaktisk inriktning. De ämnesdidaktiska doktorandernas inriktning är matematik (2), samhällskunskap (2), religion (2), geografi, naturvetenskap, kemi, biologi och engelska. Dessutom finns en doktorand som gör forskning i utbildningsvetenskap med inriktning mot verksamhetsförlagd utbildning inom ämneslärarutbildningen. En 50 % universitetslektor i utbildningsvetenskap med 10 % forskningstid finns också vid institutionen liksom en VR-finansierad lic-forskarskola med 9 halvtidsforskande lärare. Inom institutionen finns, slutligen, Avdelningen för högskolepedagogisk utveckling, där bl.a. sex lektorer (varav två docenter) och två doktorander bedriver forskning, undervisning och utveckling inom området högre utbildning, varav den ene doktoranden även undervisar på en av ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärnkurser. Institutionen för utbildningsvetenskap anställer för närvarande en universitetslektor som kommer att undervisa, forska och administrera inom ämneslärarutbildningen samt en tvåårig postdoktor i utbildningsvetenskap med inriktning mot praktiska skolforskning.

Lektorn i utbildningsvetenskap, en av institutionens professorer och åtta av doktoranderna har varit och är involverade i ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärnkurser och KPU:n som lärare och handledare. Denna grupp har bedrivit ett vetenskapligt grundat utvecklingsarbete som resulterat i lärarsamarbete, förändrat kursinnehåll, introduktionsvecka inom ämneslärarutbildning och boken *Blivande lärare och deras lärare* (Liber förlag 2018).

Sammanfattningsvis kan konkluderas att de styrkor som kan identifieras hänger samman med att många av lärarna involverade i ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärnkurser kombinerar ett professionsperspektiv med den egna forskningsinriktningen. Dessutom har flera doktorander en ämnesdidaktisk inriktning vilket gör att konkretion in i ämnen låter sig göras. Ytterligare en styrka är att de undervisande lärarna befinner sig i en miljö som kännetecknas av fysisk närhet till olika forskning- och seminariemiljöer.

De utvecklingsområden som kan identifieras för att stärka kopplingen mellan utbildning och forskning är företrädesvis att värna de arenor där utbildning och forskning möts kontinuerligt, detta kan utgöras av VFU, seminarier, forskningscirkel och/eller olika projekt. Återkommande möten mellan utbildning, forskning och profession är av stor vikt för att utbildningen fördjupar kunskap om skolans vardag samtidigt som lärarutbildning och forskning kan bidra till utvecklingsarbete och kritisk diskussion i den lokala skolkontexten. En ansökan om finansiering av uppbyggnad kring praktiska forskning där lärarstudenter involveras har nyligen skickats in till LU centralt.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. Enligt UKÄ:s rekommendationer beskriver lärosätet måluppfyllelsen för det utvalda examensmålet i självvärderingens del 2.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Specifikt för gymnasieskolan

I den första utbildningsvetenskapliga kursen får studenterna sedan vårterminen 2017 en tydliggjord introduktion till det utbildningsvetenskapliga kunskaps- och forskningsområdet och dess relation till ämneslärargärningen. Här ges också en kortfattad och översiktlig presentation av utbildningsvetenskapliga metoder i termer av kvalitativ och kvantitativ forskningsmetodik. I den första utbildningsvetenskapliga kursen synliggörs också att skollagen sedan 2010 föreskriver att all utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. På så vis läggs en grund för en fördjupad förståelse för skolans uppdrag kopplat till forskning och utbildningsvetenskap, vilken studenterna tar med sig in i de efterföljande utbildningsvetenskapliga kurserna. Med detta ökar också möjligheterna för en tydlig progression inom utbildningen med avseende på efterfrågat examensmål. De moment i den första utbildningsvetenskapliga kursen som introducerar studenterna till begrepp som utbildningsvetenskap, forskningsmetodik och beprövad erfarenhet avser vi att bibehålla och utveckla i det pågående utvecklingsarbetet. Ett utvecklingsområde är att på ett tydligare sätt än vad som hittills varit fallet involvera framförallt det övergripande utbildningsvetenskapliga perspektivet och dess betydelse för lärarrollen i de examinerande momenten i kursen.

Frågor kring vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och relationen däremellan har på olika sätt och i olika utsträckning en plats i övriga utbildningsvetenskapliga kurser eftersom samtliga kurser bygger på, förhåller sig till och examineras utifrån vetenskapliga perspektiv på skola och utbildning. Sett till kursernas utformning och genomförande framträder perspektivet tydligast i kursen Utvärdering och utvecklingsarbete (UVK7). I kursen är frågor kring vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och relationen däremellan helt centrala. Kursen är ännu inte genomförd inom ramen för Lunds universitets ämneslärarutbildning i egen regi men erfarenheter från arbetet med kursen och en god grund att arbeta vidare utifrån.

UVK7 består av två delkurser. Under den första delkursen, Kvalitetssäkring, utvärdering och utvecklingsarbete, får studenterna ta del av empirisk och teoretisk forskning av hur utvecklings- och kvalitetsarbete kan organiseras och utvärderas i utbildningssammanhang. I samband med delkursens examinerande grupparbete får studenterna, utifrån ett aktionsforskningsperspektiv, själva planera och utvärdera ett tänkt didaktiskt utvecklingsprojekt. I centrum står relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, där studenterna på ett systematiskt sätt får reflektera över dess betydelse för yrkesutövningen.

Under den andra delkursen, Kritiska perspektiv på kvalitetsarbete, utvärdering och skolutveckling, får studenterna tillfälle att fördjupa sig i såväl teoretiska som metodologiska utgångspunkter för kvalitets- och utvärderingsarbete i ett utbildningssammanhang. I centrum står relationen mellan mål- och resultatstyrning och frågor kring professionalism, yrkesutövande och elevernas lärande. På så vis öppnar kursen upp för ett delvis nytt perspektiv på begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, där förhållandet mellan dessa begrepp analyseras och problematiseras. Medan studenterna under den inledande delkursen får praktisk erfarenhet av att arbeta med kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder, ägnas flera moment under den andra delkursen åt att kritiskt reflektera över de anspråk och begränsningar som är förbundna med metodval. Delkursens examination sker i form av examinerande seminarium där forskningslitteratur granskas samt en individuell skriftlig essä där studenterna på ett systematiskt och reflekterande sätt ska analysera hur ökade krav på utvärdering och mål- och resultatstyrning kan påverka förutsättningarna för lärares yrkesutövande samt elevernas lärande.

En av tydligaste utmaningarna med UVK7 som helhet är dess sammankoppling mellan teori och praktik. Detta upplever många studenter som svårt. Kursen behöver därför erbjuda en variation av pedagogiska moment och övningar inom vilken relationen teori-praktik studeras och analyseras. Ett tydligt utvecklingsområde för kursen är att integrera fler empiriska exempel och därmed stärka kopplingen till konkreta skolpraktiker – exempelvis i form av studiebesök eller gästföreläsningar med aktörer som arbetar med kvalitets-, utvecklings- och utvärderingsfrågor inom skolan.

Frågor kring vetenskapsteori samt kvalitativ och kvantitativ metod berörs i olika grad inom i princip samtliga utbildningsvetenskapliga kurser eftersom kursinnehåll och kurslitteratur som regel reser såväl vetenskapsteoretiska som metodologiska frågor, vilka ofta uttrycks både vid föreläsningstillfällen och seminarier. Detta gäller inte minst inom ramen för den ovan nämnda kursen Utvärdering och utvecklingsarbete (UVK 7). I kursen Utbildningsvetenskapliga perspektiv och forskningsansatser (UVK8) står vetenskapsteori och metod i fokus för kursinnehållet. Under UVK 8 har studenterna fått ta del av vetenskapsteori och kvalitativ och kvantitativ metod genom föreläsningar och perspektiven har diskuterats under seminarier. I kursen har också ingått gruppövningar i vilka studenterna har fått utforma enkätfrågor och intervjuguider utifrån fallbeskrivningar. Dessutom har studenterna fått diskutera utbildningsvetenskapliga artiklar utifrån frågor som berör vetenskapsteori och metod. Som en förberedelse inför den kommande terminens examensarbete har studenterna också tagit del av och diskuterat tidigare studenters uppsatser. Samtliga av dessa gruppmoment är examinerande och ventileras även i seminarieform. Kursen avslutas med en individuell hemtentamen där frågor om både vetenskapsteoretiska riktningar och kvalitativ och kvantitativ metod avhandlas. Därtill har studenterna fått reflektera kring möjligheter och problem med ett forskningsbaserat arbetssätt i skolan vilket tydligt anknyter till frågor om vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Kursen är placerad precis efter en praktikperiod och vi har upplevt att det är mycket viktigt att skapa en brygga mellan de praktiska erfarenheterna och frågor kring vetenskapsteori och metod, vilka kan

uppfattas som abstrakta och praktikfrånvända. En annan utmaning med kursen är att studenter från olika ämnesinriktningar har olika förkunskaper om metod och vetenskapsteori och vi arbetar både med att stärka samordningen med ämnesföreträdarna i frågan och att planera och att genomföra kursen på ett sätt som utifrån förutsättningarna skapar bästa möjliga lärmiljö för samtliga studenter. Utifrån studentkommentarer från tidigare år har vi också arbetat medvetet med att stärka kopplingen mellan UVK 8 och den påföljande terminens examensarbete. Detta har vi gjort genom att ha avstämningar med ämnesansvariga inför ämnens examensarbetskurser, arbeta för att studenter från olika ämnesinriktningar får likvärdig information om examensarbetet och att låta studenterna ta del av och ventilera tidigare studenters uppsatser inom ramen för UVK 8. Tydliga kopplingar mellan den utbildningsvetenskapliga kursen och det kommande examensarbete med avseende på såväl metodfrågor och vetenskapsteoretiska perspektiv uppfattar vi som uppskattade inslag i utbildningen.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Specifikt för gymnasieskolan

Förmågan till kritiskt och självständigt tänkande är generella akademiska färdigheter som vi ser som något som tränas genomgående genom hela utbildningen, inom såväl de utbildningsvetenskapliga kurserna som ämnesstudierna. Förmågan att reflektera över egna och andras erfarenheter är också viktiga och återkommande inslag i utbildningen, både med utgångspunkt i egna och andras erfarenheter samt forskningsresultat. Här spelar den utbildningsvetenskapliga undervisningen i form av föreläsningar, återkommande seminarieverksamhet och examinerande moment en betydande roll. Erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen som sådan och i en växelverkan med övriga studier har också stor betydelse.

I den första utbildningsvetenskapliga kursen (UVK 1) genomförs flera seminarier som vi ser som viktiga i studenternas reflektioner kring egna och andra erfarenheter i processen mot att bli lärare. Här har vi seminarieform och genom gruppdiskussioner arbetat med frågor som "hur är en bra lärare", "vad är skola" och "hur vill jag agera som lärare". Som blivande lärare har studenterna också reflekterat kring den egna kunskapssyn och inlärningssyn. I den första utbildningsvetenskapliga kursen utgör de egna erfarenheterna en viktig utgångspunkt, men kurslitteratur ges också en viktig plats och förväntas berika och fördjupa de egenupplevda erfarenheterna. Dessutom har studenterna haft kontakt med engelska lärarstudenter som studerar vid University of Nottingham. Genom kontakterna med Nottingham har de blivande ämneslärarna getts möjlighet att bryta sina erfarenheter med studenter i en annan nationell kontext än den egna. Hösten 2019 planeras ett besök av lärarstudenter från Nottingham just för att kontextualisera lärarblivandet.

Ju längre in i utbildningen som studenterna kommer och ju fler utbildningsvetenskapliga kurser som de tar del av blir forskningsresultat i allt högre grad en del i samtalen och reflektionerna kring lärarprofessionen. I de olika kurserna ges teoretiska perspektiv på flera kunskapsområden som är centrala för det aktuella examensmålet, t ex elevers inlärning, utvärdering och utvecklingsarbete och pedagogiskt

ledarskap. Medan den andra utbildningsvetenskapliga kärnkursen (UVK2) – som fokuserar på kognition och lärande och bland annat introducerar studenterna till John Hatties omfattande empiriska analyser – har genomförts i Lunds universitets egen lärarutbildning, har övriga sex utbildningsvetenskapliga kurser ännu inte genomförts. Följande sammanfattande diskussion bygger således på erfarenheter från arbetet inom ramen för den samorganiserade lärarutbildningen med Högskolan Kristianstad.

Som en följd på den första utbildningsvetenskapliga kursen introduktion till ett forskningsbaserat arbetsätt i skolan lyfts frågor kring läraren som en reflekterande praktiker, praxisnära forskning och aktionsforskning på olika sätt i framförallt de utbildningsvetenskapliga kurserna 3, 4, 5 och 7. Detta sker dels genom kurslitteratur och föreläsningar, dels genom seminarier, gruppövningar och examination. Svårigheter med att arbeta forskningsbaserat i skolans värld har exempelvis varit en av examinationsuppgifterna i UVK 8. Ett annat exempel är att studenterna har tagit del av utbildningsvetenskapliga forskningsresultat, formulerade i empiriskt grundade rapporter och artiklar inom samma delkurs.

Avseende att tillämpa forskningsresultat i praktiken är detta ett viktigt inslag i UVK 7. Exempelvis har studenterna tagit del av erfarenheter från hur lärare på kursen i en praktisk mening har arbetat med förändringsarbetet utifrån ett forskningsbaserat arbetsätt under sin tid som lärare i gymnasieskolan.

Självklart är genomförandet av examensarbetet även en mycket viktig aspekt av hur det aktuella examensmålet uppnås i utbildningen. Uppsatserna skrivs utifrån ett ämnesdidaktiskt fokus och utgör ett mycket viktigt tillfälle för att reflektera över forskningsresultat, lärarrollen och skolan som verksamhet. Examensarbetena kan utifrån sin ämnesdidaktiska inriktning också sägas ha antingen en indirekt eller direkt koppling till utvecklingen av ämneslärarens yrkesverksamhet. Några examensarbeten har dock ännu ej skrivits inom ramen för den ämneslärarutbildning som Lunds universitet genomför i egen regi.

Vi vill generellt sett också framhålla att detta mål i praktiken ingår som en ambition för hur vi vill att det utbildningsvetenskapliga kursinnehållet generellt sett ska relateras till både egna och andras erfarenheter av den verksamhetsförlagda utbildningen och yrkesverksamheten i stort. I det pågående utvecklingsarbetet är detta också en tydlig ledstjärna. Koppling mellan forskning och verksamhet – mellan teori och praktik – är en ständig diskussion och något som vi arbetar för att bli ännu bättre på.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

- 4. Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Specifikt för gymnasieskolan

Det didaktiska perspektivet är i hög grad närvarande i studenternas ämnesstudier i form av ämnesdidaktik inklusive metodik. För att stödja studenternas lärande för att uppnå det ovan angivna examensmålet har ämnena således en central roll. De didaktiska och ämnesdidaktiska utbildningsmomenten inom ramen för studenternas ämnesstudier tas dock inte upp inom ramen för föreliggande utvärdering. Dock kan framhållas att vi ser det som en styrka att ämnesdidaktik inklusive metodik tas upp av lektorer och lärare som utifrån sin ämnesexpertis kan göra ämnesmässiga avväganden och fördjupningar. Förvisso kan detta även göras av flertalet lärare inom de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna utifrån deras ämnesdidaktiska forskningsinriktning men eftersom dessa kurser samlar studenter med olika ämnesbakgrund blir det snarare ämnesdidaktiska exemplifieringar än ämnesdidaktiska fördjupningar som görs inom ramen för dessa kurser. Ett utvecklingsbehov som vi tycker oss se utifrån studentkommentarer är att bli bättre på att samordna didaktik- och metodikinslagen i utbildningen. Detta gäller både mellan ämnena i form av fler kunskaps- och erfarenhetsutbyten och mellan studierna i ämnena och de utbildningsvetenskapliga studierna.

Samtidigt som ämnesstudierna är viktiga för studenternas inläring inom de kunskapsområden som framgår av angivet examensmål är det också vår strävan att ta upp didaktiska perspektiv inom ramen för de utbildningsvetenskapliga kurserna. I vår ambition att såväl introduktionsveckan som UVK 1 ska ge en allmän utbildningsvetenskaplig orientering och lägga en grund för en successiv fördjupning i de kommande programstudierna tas didaktik och metodik upp i båda de här utbildningsmomenten. Detta sker dock i form av kortare begreppsdefinitioner och för att på en mer översiktlig nivå förstå förhållandet mellan exempelvis pedagogik, didaktik och metodik. Framförallt allmäntdidaktiska frågor har sedan i högre eller lägre grad utgjort viktiga inslag i flera av de övriga utbildningsvetenskapliga kurserna. Detta gäller i synnerhet de utbildningsvetenskapliga kurserna "Undervisningsämnen; mål, innehåll och arbetsätt" (UVK 3) och "Bedömning av kunskaper och betygssättning" (UVK 5). I UVK 3 riktas stort fokus på att studenterna tränas i att självständigt kunna planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och att detta görs utifrån didaktiska och ämnesdidaktiska (inklusive metodik)

överväganden. Detta förbereds dels i seminarier, dels genom uppgifter inom VFU vilken ligger interfolierad med den här UVK-kursen. I UVK 5 finns det didaktiska och ämnesdidaktiska perspektivet närvarande som en viktig aspekt av lärarens bedömning av elevernas kunskaper. Kursen innebär användning av relevanta ämneskunskaper, didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper, färdigheter och förmågor, för att planera, genomföra, kritiskt granska och föreslå förbättringar av sätt att resonera kring och iscensätta olika typer av bedömningar av kunskaper i olika typer av ämnesundervisningssituationer.

Givet det didaktiska perspektivets centrala roll i det utbildningsvetenskapliga kunskapsområdet ingår didaktiska perspektiv på olika sätt även i andra kurser. Exempelvis får studenterna själva planera och utvärdera ett tänkt didaktiskt utvecklingsprojekt under kursen Utvärdering och utvecklingsarbete (UVK7). Ett annat exempel är att studenterna tar del av litteratur med tydligt ämnesdidaktiskt fokus inom ramen för kursen Utbildningsvetenskapliga perspektiv och forskningsansatser (UVK 8).

De kurser som tas upp ovan har ännu inte genomförts inom ramen för den ämneslärarutbildning som Lunds universitet bedriver i egen regi och dessa ingår också som en del av det pågående utvecklingsarbetet med kursplanerna. Som tidigare framkommit tycker vi att en ytterligare stärkt samordning mellan ämnena avseende de ämnesdidaktiska studierna är ett viktigt utvecklingsområde. Stärkt samordning är också ett viktigt utvecklingsområde med avseende på samordningen mellan de utbildningsvetenskapliga kurserna och VFU:n och mellan de olika utbildningsvetenskapliga kurserna. En tydlig styrka har varit att en stor andel av lärarna inom de utbildningsvetenskapliga kurserna själva har varit verksamma som gymnasielärare och har ett tydligt didaktiskt fokus och tänkande i sin undervisning.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Specifikt för gymnasieskolan

Examensmålet spänner över stora delar av de utbildningsvetenskapliga kurserna och i en växelverkan med den verksamhetsförlagda utbildningen och studentens ämnesstudier. Att utbildning är till för alla och att skolan på bästa sätt ska stimulera varje elevs utveckling är och har varit en viktig del i flera av de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. I den första utbildningsvetenskapliga kursen blir skolan belyst i sin historiska framväxt och utveckling och här är framväxten av en skola för alla ett viktigt skolhistoriskt tema. Tankar om en skola för alla problematiseras också utifrån till exempel skolans differentierande och sorterande funktion vilket avser att lägga grund för en fördjupad förståelse för komplexiteten kring varje elevs rätt att lära på sina villkor och utifrån sina förutsättningar. Här aktualiseras också viktiga frågeställningar kring t ex klass, kön, etnicitet och funktionsnedsättningar, inte minst i relation till inlärnings- och koncentrationsförmåga. Frågan om en skola för alla ingår också som en av examinationsuppgifterna i kursen.

Att studenterna uppnår det efterfrågade examensmålet bidrar i olika grad och på olika sätt även de utbildningsvetenskapliga kurserna "Undervisningsämnen; mål, innehåll och arbetsätt" (UVK 3), "Bedömning av kunskaper och betygssättning" (UVK 5), "Utvärdering och utvecklingsarbete" (UVK 7), "Mångfald, rättvisa och stöd till lärare" (UVK 4) samt "Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap" (UVK 6). I UVK 3 förbereds studenterna för att under och efter den första VFU-perioden kunna reflektera över, planera och välja undervisningssätt med fokus på elevernas lärande. Detta svarar också mot en av examinationsuppgifterna i kursen. Examinationen förbereds dels i seminarier, dels genom uppgifter inom den verksamhetsförlagda utbildningen vilken ligger interfolierad med UVK-kursen. Att utvärdera undervisning och lärande, inte minst i formativt syfte, tas upp i UVK 5 genom dels kurslitteratur som har både ett samtida nationellt perspektiv, ett historiskt perspektiv och ett internationellt perspektiv, dels kopplingar mellan kurslitteratur och egna/andras erfarenheter av VFU, vilken är interfolierad även med den här UVK-kursen. I UVK 7 fördjupas och förstärks utvärderings- och utvecklingsperspektivet ytterligare.

I UVK 4 behandlas olika förutsättningar för lärande och hur lärare kan erbjuda stöd till elever på olika sätt. I detta sammanhang är specialpedagogik ett viktigt tema. Olika former av variation i klassrummet, till exempel olika modersmål och språk, funktionsvariation, diagnoser och gråzoner, olika kulturella bakgrunder och i någon mån intersektionalitet – och hur detta kan identifieras och generera strategier för undervisning tas också upp. Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering är andra aspekter av måluppfyllelsen av det examensmål som är aktuellt i det här avsnittet. Dessa aspekter av läraryrket och skolkontexten har behandlats i UVK 6, bland annat genom att i utgå från riktiga "case studies" i seminarier och även i hur examinationsuppgiften utformats.

De kurser som tas upp ovan har ännu inte genomförts inom ramen för den ämneslärarutbildning som Lunds universitet bedriver i egen regi och dessa ingår också som en del av det pågående utvecklingsarbetet med kursplanerna.

Att examensmålet på ett så tydligt sätt har aktualiserats i många av de olika utbildningsvetenskapliga kurserna och i växelverkan med VFU :n ser vi som en styrka som vi vill arbeta vidare utifrån i det pågående utvecklingsarbetet. Samtidigt ser vi samordningen av moment i och mellan olika kurser och en tydlig planering i förhållande till studenternas progression som viktiga utvecklingsområden. Dessutom vet vi att studenter ofta önskar en tydligare koppling mellan praktiska och teoretiska aspekter av utbildningen – och det gäller inte minst med avseende på de frågor om utbildningen som det aktuella examensmålet ger upphov till.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. *Visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Specifikt för gymnasieskolan

Perspektiv på demokrati, värdegrundsuppdrag och mänskliga rättigheter utgör återkommande inslag i de utbildningsvetenskapliga kurserna. I några kurser behandlas emellertid frågorna tydligare än i andra kurser. Inom den första utbildningsvetenskapliga kursen (UVK1) avser vi att lägga en grund för studenternas utveckling av sin värderingsförmåga och sitt förhållningssätt med avseende på det ovan angivna examensmålet. I UVK 1 ingår läroplanen för gymnasieskolan som en del av den obligatoriska litteraturen och med denna blir också skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag viktiga delar av kursen. I skolornas arbete med demokrati och värdegrund uppmärksammas också mänskliga rättigheter som en central utgångspunkt. Skolans värdegrundsuppdrag ingår som en del av examinationsuppgifterna i UVK 1. Denna är tydligt kopplad till det pedagogiska arbetet genom att fokusera på hur lärare på individnivå och i kollegiala sammanhang kan utarbeta strategier för att arbeta genomtänkt och systematiskt vad gäller värdegrundsuppdraget i en föränderlig värld.

Även i den fjärde utbildningsvetenskapliga delkursen – Mångfald, rättvisa och stöd till lärande – har frågor kring värdegrund och mänskliga rättigheter utgjort ett viktigt kursinnehåll. Så sker bland annat genom att koppla skolans ansvar att ta hand om elever som är utsatta och i behov av särskilt stöd till en övergripande diskussion om de internationella fördrag och konventioner som Sverige förbundit sig att verka för i alla utbildningssammanhang.

Etiska aspekter är perspektiv som direkt eller indirekt tas upp i anslutning till flera av de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Man skulle kunna argumentera att hela läraryrket är ett moraliskt projekt som är grundat i lärares praktiska överväganden och i vishet, såväl vad gäller känslor som förnuft. I enlighet med detta behöver då utbildningen lägga en grund för och visa på strategier för praktiska och kloka överväganden. Ambitionen för utbildningen i sin helhet är att sträva efter gemensamma normer

och värderingar, ett "campus ethos". Förmågan att i det pedagogiska arbetet uppnå ovanstående examensmål innebär att utbildningen i sin helhet erbjuder återkommande tillfällen där detta tränas och övas genom reflektion, diskussion, problematisering samt kunskapspåbyggnad, exempelvis i UVK 1 och UVK 4.

Därtill har forskningsetiska aspekter tagits upp som en självklar del av den åttonde och sista utbildningsvetenskapliga kursen som fokuserar på forskning, metod och vetenskapsteori. Detta har gett studenterna en reflektionsgrund att ta med sig in i uppsatsarbetet och diskussionerna med handledare. Forskningsetik kommer även fortsättningsvis utgöra ett viktigt delmoment i UVK 8.

Sedan våren 2017 lyfts också aspekter på hållbar utveckling fram som en del av UVK 1. Detta sker genom att studenterna ges kännedom om Agenda 30 och skolans centrala roll i formandet av en hållbar framtid för kommande generationer. Studenternas introduceras också till den gängse definitionen av hållbarhet och dess fokus på en såväl en ekologisk som social och ekonomisk, dimension. Hållbarhetsaspekten är dock inget som ännu är inskrivna i lärandemålen för kursen, vilket vi diskuterat och planerar att åtgärda inom ramen för det pågående utvecklingsarbetet med kursplanerna. Vi har också diskuterat möjligheter att arbeta fram mer fördjupande och undervisningsrelaterande kursmoment med avseende på ämnesrelevanta perspektiv på hållbar utveckling för lärarstudenterna. Framförallt är vi intresserade av att inleda ett samarbete med någon av de många utbildningar och forskare som är experter inom hållbar utveckling. Om ett sådant samarbete skulle kunna inledas hade vi varit betydligt mer rustade för att stödja studenternas lärande inom hållbarhetsområdet på ett för lärarprofessionen relevant sätt än vad vi är i skrivande stund.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Specifikt för gymnasieskolan

Jämställdhet är i hög grad återkommande tematik i de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. För att stödja studenternas lärande att uppnå det ovan angivna examensmålet är det av stor betydelse att jämställdhetsperspektivet genomsyrar utbildningen i dess helhet. Det räcker inte med att arbeta utifrån ett individperspektiv och betrakta problem som en fråga om enskilda personers attityder och värderingar. Inte heller kan jämställdhetsarbetet vara ett moment som kan ses som avklarat. Jämställdhetsarbetet innebär en regelbunden granskning av organisation, arbetsklimat och arbetsätt - liksom att belysa effekter av pedagogiska beslut och handlingar med fokus på diskrimineringsgrunderna. Studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamhetens tränas på olika sätt i inom ramen för de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Arbetet med att skapa förebildande strukturer för jämställdhetsutveckling är en viktig utgångspunkt för en lärarutbildning som ska resultera i förändringar i de framtida lärarnas undervisning. Studenterna behöver alltså se, uppleva och erfara undervisning som främjar jämställdhet genom att perspektiv kring jämlikhet och likabehandling beaktats i utbildningens upplägg, innehåll och struktur. Av den anledningen ingår det i samband med kursplanering och - genomförande bland annat att undervisande lärare, likväl som studenter i samband med VFU, inventerar kurslitteratur och material ur ett jämställdhetsperspektiv, att variera undervisningen så att den tillgodoser olika studenters sätt att lära, att använda exempel i undervisningen som alla kan relatera till, att se över examinations och utvärderingsformer, att föra reflektioner över vem läraren själv är i mötet med studenterna/eleverna och vara observant på hur makt utövas i undervisningen.

I de senare läroplanerna för gymnasieskolan står det uttalat att skolan ska motverka traditionella könsmonster. Av den anledningen tränas studenternas förmåga i olika kurser att i flera avseenden motverka traditionella könsmonster genom att ifrågasätta de värdeladdade betydelser och samband som finns mellan olika könsuttryck och makt i samhället i allmänhet.

Jämställdhet utgör också ett återkommande kunskapsområde som kräver att lärare är insatta både i sitt ämne men också kan analysera ämnet intersektionellt. Tanken med det här förhållningssättet är att ge studenterna möjligheter att själva bli bättre på att analysera världen och därmed kunna ifrågasätta

ojämställdhet i samhället och på så sätt arbeta förebyggande mot diskriminering i undervisningen. I flera UVK-kurser lyfts och synliggörs maktrelationer och normer t ex i UVK 4, 6 och 7 och examinationsuppgifterna tar fasta på studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv kopplat till skolan och läraruppdraget.

Arbetet med jämställdhet är ständigt pågående. Utifrån samhällsliga förändringar så kan också utvecklingsområden kopplade till jämställdhet identifieras – dessa handlar främst om kompetensutveckling och en beredskap ta in relevanta diskussioner som förs i skolan in i utbildningen.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Specifikt för gymnasieskolan

På en övergripande nivå följs utbildningsverksamheten kontinuerligt upp i programrådet som har ansvar för uppföljning och utveckling samt kvalitetssäkring inom programmet. Som tidigare framkommit tar programrådet även fram gemensamma regler och riktlinjer för den verksamhetsförlagda utbildningen och examensarbeten och granskar kursplaner. Arbetet i programrådet är av stor strategisk betydelse, inte minst med tanke på att programrådet består av representanter för samtliga av utbildningens delar samt externa intressenter. Exempel på frågor av uppföljnings- och kvalitetsutvecklingskaraktär som hanteras i programrådet är inventering av omfattningen av ämnesdidaktik i de olika ämneskurserna, bygga upp kontinuerliga avstämningar mellan utbildningens tre delar (ämnen, UVK och VFU) samt involvera skolorna i examensarbetena. I HT-fakulteternas regi förs även årliga kvalitetsdialoger med utbildningar och här utgör ämneslärarytbildningen inget undantag. Att identifiera styrkor och utvecklingsområden i mer allmänna drag men att även inrikta sig på ett särskilt tema och kommunicera detta på fakultetsnivå kan vara särskilt viktigt för denna utbildning då flera institutioner medverkar i utbildningen.

Efter varje avslutad kurs genomförs kursvärderingar och de administreras av institutionen för Utbildningsvetenskap. Kursvärderingarna genomförs digitalt med hjälp av Lunds universitets enkätverktyg SUNET Survey. Efter avslutad kursvärdering sammanställs studenternas svar i en rapport som enkätverktyget genererar automatiskt. Rapporten skickas sedan till kursansvarig lärare och ämneslärarytbildningens utbildningschef som också arkiverar samtliga kursvärderingar som genomförs. Kursvärderingarna för samtliga åtta utbildningsvetenskapliga kurser är framförallt strukturerade utifrån den aktuella kursens lärandemål, genom att studenterna först ombeds bedöma i vilken utsträckning som respektive lärandemål behandlats i undervisningen och därefter bedöma i vilken utsträckning som studenten tycker sig ha uppnått målen. Därutöver besvarar studenterna frågor som bland annat handlar om deras studieinsats, examinationsuppgifter, samarbetet inom studentgruppen, återkoppling på studieresultat och bemötande från kursens lärare. I en avslutande fråga med fritextsvar uppmanas studenten att ange vad de tycker varit bäst med kursen och vilka förändrings- och utvecklingsmöjligheter som de vill framhålla.

Erfarenheterna från kursvärderingarna utgör ett viktigt underlag för reflektion, diskussion och utvecklingsarbete. Detta gäller inte minst i det pågående utvecklings- och kursplanerevideringsarbetet för de utbildningsvetenskapliga kurserna. Det kanske tydligaste exemplet är hur tidigare kursvärderingsresultat varit en viktig startpunkt för att utveckla den första utbildningsvetenskapliga kursens form och innehåll (se nedan för närmare beskrivning av detta).

Under en kortare period genomfördes inga skriftliga kursvärderingar som en följd av att bristande administrativa rutiner. Detta är numera åtgärdat. Hanteringen av kursvärderingarna kan emellertid fortfarande utvecklas i flera viktiga avseenden. Två viktiga utvecklingsområden är att arbeta för en högre svarsfrekvens och att göra studenterna mer involverade i kursvärderingsresultaten.

Som tidigare framhållits genomfördes också en översyn av de utbildningsvetenskapliga kurserna under våren 2017. Översynen gjordes som en del av övergångsarbetet med att Lunds universitet på egen hand skulle organisera och genomföra Ämneslärarutbildningen från och med höstterminen 2016. Syftet med studien var framförallt att ge en samlad bild av lärarnas erfarenheter, engagemang och syn på utvecklingsbehov gällande de utbildningsvetenskapliga kurserna. De övergripande resultaten har sammanfattats i självvärderingens inledande beskrivande del och i det här avsnittet vill vi framhålla några av de åtgärder för kvalitetsutveckling som översynen och diskussionerna efter denna resulterat i. Åtgärderna avser att återspegla de utvecklingsområden som beskrivs i självvärderingens inledning och vi sammanfattar dem utifrån vad vi tidigare i självvärderingsrapporten benämnt som kursperspektivet, ämnesperspektivet och programperspektivet.

I ett kursperspektiv har vi – utöver löpande utvecklingsarbete som görs av kursansvariga – framförallt arbetat med att utveckla den första utbildningsvetenskapliga kursen (UVK1). Lärarerfarenheter och kursvärderingar visade på studentkritik för att bland annat de skolhistoriska inslagen ansågs ta för stort utrymme medan kopplingen till skolan idag generellt sett beskrevs som för begränsad. Dessa studentfarenheter var en viktig utgångspunkt när kursen börjades omformas inför att den första kullen studenter på Lunds universitets ämneslärarutbildning skulle ta del av kursen vårterminen 2017. När kursen genomfördes arrangerades ett skolbesök på en gymnasieskola, vi hade såväl en rektor som en lärare som gästföreläsare och de historiska perspektiven kombinerades med ett tydligare fokus på aktuella skolfrågor och den samtida lärarprofessionen. Utvecklingsarbetet med UVK1 har också bedrivits utifrån ett ämnesperspektiv, i betydelsen de 8 delkurserna som helhet. Att översynen av kurserna synliggjorde ett behov av en förstärkt ämnesintroduktion till studenterna har resulterat i att utbildningsvetenskap som kunskapsområde och de åtta kurserna som helhet på ett tydligare sätt än tidigare presenteras i den första utbildningsvetenskapliga kursen.

Hösten 2017 tillsattes en arbetsgrupp som består av ämneslärarutbildningens utbildningschef och tre lärare som undervisar på de utbildningsvetenskapliga kurserna. Arbetsgruppen arbetar med utvecklingen av de utbildningsvetenskapliga kurserna och arbetet bedrivs både med utgångspunkt i vad vi i självvärderingen benämner som ämnesperspektivet och kursperspektivet. Delar av arbetet bedrivs inom ramen för en högskolepedagogisk kurs som hela arbetsgruppen deltar i och som ges vid avdelningen för högskolepedagogisk utveckling vid Lunds universitet. Kursens benämning är "Att leda utbildningsutveckling" och ger många perspektiv på att bedriva utvecklingsarbete i en akademisk utbildningsmiljö. En av kursuppgifterna är att planera och genomföra ett avgränsat utvecklingsprojekt i den egna utbildningsmiljön och att reflektera över arbetet i en skriftlig rapport. I detta projektarbete har arbetsgruppens fokus varit att etablera en introduktionsvecka till Ämneslärarutbildningen vid Lunds universitet.

Introduktionsveckan (tisdag-fredag) genomfördes för första gången hösten 2018. Under introduktionen presenterades utbildningen som helhet och de olika delarna i form av utbildningsvetenskap, ämne och VFU presenterades var för sig. I ett ämnes- och programperspektiv fokuserade introduktionen således på att redan vid utbildningsstart etablera en förståelse för de utbildningsvetenskapliga kurserna i termer av innehåll, placering i programstrukturen och relation till andra utbildningsmoment. Perspektiv delgavs från såväl utbildningschef som lärare för de utbildningsvetenskapliga kurserna, ämnesföreträdare och tidigare lärarstudenter. Vidare introducerades studenterna till universitetsstudier och till Lunds universitet genom att få tips och råd om studieteknik och information om olika stödverksamheter vid Lunds universitet. Dessutom fick studenter med olika ämnesinriktningar – som annars inte möts förrän den första utbildningsvetenskapliga kursen infaller halvvägs in i termin 2 – möjlighet att lära känna varandra genom

olika sociala aktiviteter. För arrangemang av sociala aktiviteter engagerade sig nuvarande studenter och kårföreträdare. Efter introduktionsveckans slut besvarade studenterna en enkät som visade att introduktionen på många sätt var mycket uppskattad inom studentgruppen.

Parallellt med projektarbetet som genomförs inom ramen för den högskolepedagogiska kursen har arbetsgruppen bedrivit ytterligare utvecklingsarbete. Bland annat följdes översynen av de utbildningsvetenskapliga kurserna upp under våren 2018 med en heldag för all personal som undervisar på någon av kurserna. Heldagen gav ett viktigt tillfälle att informera om arbetet som genomfördes inom ramen för den högskolepedagogiska kursen. Dessutom fungerade heldagen som en viktig uppstart för en av arbetsgruppens viktigaste uppgifter, vilket handlar om att se över och utveckla kursplanerna för de åtta utbildningsvetenskapliga kurserna. Detta har för närvarande hög prioritet och har utöver redan nämnd arbetsgrupp hittills engagerat ytterligare två lärarresurser. Efter ett internat och en handfull halvdagsmöten är en planering och struktur för det fortsatta arbetet fastställd och i nästa fas kommer även studenter att involveras i arbetet med kursplanerna.

Ämneslärarutbildningen vid Lunds universitet verkar på flera olika sätt för att studenterna ska klara sina studier inom utsatt studietid. En utgångspunkt i detta arbete är självklart att försöka erbjuda en attraktiv, tydlig och relevant utbildning och med detta skapa engagemang kring studierna. Detta är också viktiga ledstjärnor i det pågående utvecklingsarbetet. I det här sammanhanget vill vi lyfta fram introduktionsveckan som genomfördes för första gången 2017. Introduktionen syftar till att ge skapa en god förståelse för utbildningen som helhet och att ge studenterna en möjlighet att träffas över ämnesgränserna innan de påbörjade sina ämnesstudier, vilka pågår från programstart till halvvägs in på termin 2 då den första utbildningsvetenskapliga kursen börjar. På så vill vi ge studenterna en god start på utbildningen och stärka dem i deras utbildningsval. Efter introduktionsveckan gjorde vi en uppföljningsenkät och denna visar tydligt på att introduktionen var uppskattad och att den lägger en god grund för de fortsatta studierna.

En annan viktig del i arbetet med att motverka studieavhopp och studiemisslyckanden är att informera om och att vid behov kunna ge studenter adekvat stöd i deras studier. Här har institutionens studievägledare en central och viktig roll. Studievägledarfunktionen är väl synliggjord inom studentgruppen och studenter kan ta kontakt när de av skilda skäl upplever ett behov av stöd i studiesituationen. I kontakten kan studievägledaren erbjuda individuella, stödjande och vägledande samtal och vid behov arbetar studievägledare i samarbete med student fram en individuell studieplan. Studieplanen svarar mot en planering för hur studenter som av olika skäl kommit efter i sina studier ska kunna färdigställa utbildningen. Från hösten 2016 och framåt har institutionens studievägledare arbetat fram 27 individuella studieplaner i samråd med studenter. Studenter kan också söka stöd för problem som befinner sig utanför studievägledarens arbets- och ansvarsområden och då hänvisas de vidare till universitetsgemensamma stödverksamheter inom Lunds universitet, i synnerhet Studenthälsan, Studieverkstaden (som är ett centralt studiestöd som ger professionell vägledning i frågor som rör studieteknik och akademiskt skrivande) samt Pedagogiskt stöd (som ger stöd till studenter som har någon funktionsnedsättning som försvårar studierna). Vidare ges studenter med erforderliga intyg möjlighet till anpassad examination, vilket framförallt kan handla om senareläggning av inlämningsdatum för examinationsuppgifter eller möjlighet till avskildhet i samband med salskrivningar. Institutionens studievägledare var också en viktig aktör i planeringen av introduktionsveckan och bidrog starkt till att olika former av studentstöd synliggjordes. Utöver att studievägledare tillsammans med studieadministratörer presenterade sig själva var flera olika stödverksamheter inbjudna för att informera om sina verksamheter och ge råd och tips kring t ex studieteknik och planeringen av studierna. Vår uppföljning visar att en stor andel av studenterna aldrig har studerat på universitet tidigare och att de här momenten utgjorde uppskattade inslag på introduktionen.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Specifikt för gymnasieskolan

Studentinflytande är en central del av det interna kvalitetsarbetet. Aktiva studenter som vill och kan påverka sin studiesituation är en förutsättning för god kvalitet i lärarutbildningen. Synen på studenterna som medarbetare innebär ansvar och rättigheter vad gäller inflytande på så väl formell som informell nivå. Studenterna kan påverka verksamheten genom att ingå i exempelvis ämneslärarutbildningens programråd, ämneslärarutbildningens budgetgrupp, institutionsstyrelsen, studentkåren samt ett för lärarstudenter särskilt utbildningsråd.

En förutsättning för att studenterna ska kunna utöva sitt ansvar för att påverka och utveckla utbildningen är att verksamheten initierar, stödjer och uppmuntrar och på olika sätt stimulerar studenternas engagemang i undervisningen och lärarutbildningens arbete i allmänhet.

En styrka som kom fram i arbetet med introduktionsveckan var den stora uppslutning av studenter som åtog sig att ordna social samvaro för de helt nya ämneslärarstudenterna. Ett utvecklingsområde som kan identifieras är att vi tydligare behöver kommunicera vilka olika möjligheter för påverkan det finns och uppmuntra lärarstudenterna att ta aktiv del i dessa. Av den anledningen behöver det finnas en tydligare bild av vilka arbetsgrupper, nämnder och beslutande organ som studenter kan aktivera sig inom samt ett synliggörande av hur åsikter och förslag ska hamna hos rätt personer och sammanhang.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Specifikt för gymnasieskolan

I en föränderlig värld är ambitionen inom utbildningen att erbjuda en rad olika möjligheter för lärarstudenterna att ingå i sammanhang som utvecklar deras beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Att bjuda in representanter från skolverksamheten, att förlägga moment inom olika kurser i skolor, att inom de utbildningsvetenskapliga kärnkurser som är placerade i direkt anslutning till den verksamhetsförlagda utbildningen bearbeta erfarenheter från denna men också att begreppsliggöra lärarrollens föränderlighet tillsammans med lärarstudenter från några av de internationella samarbeten institutionen ingår i är exempel på samverkan inom utbildningen. Relevant samverkan med det omgivande samhället innebär inom ramen för de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna en beredskap att ta in kompetenser i utbildningen från det omgivande samhället. Ett exempel på detta är att bjuda in företrädare eller representanter från myndigheter som lärarstudenten troligtvis kommer att möta i sin framtida gärning.

Inom programrådet har den externa ledamoten en central roll i att lyfta in ett professionsperspektiv och de frågor som möter i dagens skola. Hur dessa sedan implementeras på olika sätt är föremål för diskussion inom programrådet och kan handla om kompetensutveckling av lärarutbildare, kursplanerevideringar, temata som bör lyftas in i utbildningen på olika sätt, arrangemang av work shops, skapandet av fler mötesplatser för lärarstudenter-lärarutbildare-lärare ute i skolverksamheten.

De kontakter som ämneslärarutbildningen har med det omgivande samhället behöver ständigt följas upp. Till stor del handlar detta om att etablera och behålla täta kontakter med kommuner och VFU-skolor. Samarbetet mellan den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen är avgörande när teori och praktik vävs samman.

Samverkan med övriga lärarutbildningar i landet är etablerad. Sedan 2013 ingår ämneslärarutbildningen i arbetsgruppen för lärarutbildningar inom Lärosäten Syd (HH, HKR, MaU och LU). Arbetsgruppen dryftar frågor av relevans för lärarutbildningar i regionen och som tas vidare in i olika interna och externa samarbetsorgan, t ex Regionala samverkansrådet för skollagsstyrda verksamheter. Kommuner och lärosäten i Skåne samverkar genom Regionalt samverkansråd för skollagsstyrda verksamheter för att stärka Skåne som utbildningsregion och skapa en gemensam mötesplats där strategiska frågor av såväl kort- som långsiktig karaktär behandlas. Samverkan avser skollagsstyrda verksamheter och lärosäten i regionen. Genom samverkan skapas förutsättningar för att förbättra och fördjupa, det för parterna angelägna arbetet med skolutveckling, lärarutbildning och forskning. Det fördjupade samarbetet ska leda till lokal skolutveckling och skapa goda förutsättningar för kunskapsutveckling och kunskapsuppbyggnad som kan användas både inom den kommunala verksamheten och inom lärosätena. Samarbetet syftar också till att

stärka lärarutbildningens kvalitet och studenternas yrkesutveckling samt stimulera gemensamma forsknings- och utvecklingsarbeten. För Lunds universitet sitter utbildningschef för ämneslärarutbildningen och vice rektor som Lus representanter.

En styrka är att ämneslärarutbildningen vid LU ingår i ett stort nätverk där kompetenser finns inom nära håll (det breda universitet). Ytterligare en styrka är de internationella samarbeten Lunds universitet har genom väletablerade samarbeten med utbildningsinstitutioner, organisationer och nätverk världen över.